

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Hanna Bartkowiak

Protokolant: staż. Natalia Komorniczak

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Arkadiusza Dzikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2019 r.

sprawy **M. P. (1)**

oskarżonego z art. 177 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego we Wrześni

z dnia 5 lipca 2019 r., sygn. akt II K 288/18

1. Zmienia zaskarżony wyrok w pkt 1 w ten sposób, że obniża miesięczny wymiar pracy na cele społeczne do 20 (dwudziestu) godzin.
2. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.
3. Zasądza od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego M. W. (1) kwotę 840 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.
4. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot części kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 zł, zwalniając go od obowiązku uiszczenia opłaty za II instancję.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 976/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego we Wrześni z dnia 5 lipca 2019 r., sygn. akt II K 288/18

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
1.	1.	M. P. (1)	Oskarżony od dnia 4 listopada 2019 r. jest zatrudniony w biurze Nadleśnictwa C. na stanowisku stażysty w pełnym wymiarze czasu pracy.	Umowa o pracę na czas określony	317
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
1.	Umowa o pracę	Przedłożony przez obrońcę oskarżonego do akt sprawy

		dokument został sporządzony przez organ upoważniony do jego wydania. Brak było więc podstaw do podważania okoliczności z niego wynikających.
--	--	--

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1.	Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że pokrzywdzony musiał korzystać z prywatnej rehabilitacji i ponieść tego koszty, podczas gdy pokrzywdzony w żaden sposób nie wskazał dlaczego nie mógł korzystać z rehabilitacji i fizjoterapii finansowanej w ramach NFZ i dlaczego musiał skorzystać z nich odpłatnie	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Pokrzywdzony składając zeznania na rozprawie w dniu 20 września 2018 r. podał, że przed podjęciem decyzji o skorzystaniu		

z prywatnej rehabilitacji dzwonił do wszystkich pobliskich placówek rehabilitacyjnych i uzyskał informację, że najbliższe możliwe terminy na zabiegi rehabilitacyjne finansowane ze środków NFZ przypadają w 2019 r. Oskarżyciel posiłkowy nie udokumentował co prawda tej okoliczności, jednakże z powołaniem na zasady doświadczenia życiowego należało uznać to wskazanie za polegające na prawdzie, jak to słusznie uczynił Sąd Rejonowy. Powszechnie wiadomym jest, że na znaczną część zabiegów finansowanych ze środków NFZ trzeba czekać długo, a pokrzywdzony nie mógł wstrzymać się z rozpoczęciem rehabilitacji przez tak długi okres, narażając swoje zdrowie. W przypadku złamania kości niezbędne jest odpowiednio szybkie wdrożenie zabiegów rehabilitacyjnych, gdyż ich odwlekanie w czasie zmniejsza możliwość powrotu do pełni zdrowia i sprawności. Całkowicie zrozumiałym więc jest, że pokrzywdzony w trosce o swoje zdrowie zdecydował się na prywatne zabiegi rehabilitacyjne uszkodzonej w wypadku drogowym kończyny dolnej i poniósł koszty ich przeprowadzenia. Konieczność skorzystania z takich usług niewątpliwie pozostawała w ścisłym związku przyczynowo-skutkowym z zaistniałym w dniu 30 kwietnia 2018 r. wypadkiem drogowym. Prawdłowe było więc nałożenie na oskarżonego w wyroku obowiązku naprawienia szkody powstałej w wyniku przestępstwa zawierającej się w kwocie 2320 zł. Przedłożona do akt sprawy faktura wskazywała konkretną wysokość poniesionych przez pokrzywdzonego kosztów z tytułu zabiegów rehabilitacyjnych.

Wniosek		
Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez odstąpienie od orzekania obowiązku naprawienia szkody.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia wniosku z uwagi na niezasadność zarzutu.		
Lp.	Zarzut	
2.	Obraza prawa materialnego – art. 46 § 1 kk w zw. z art. 445 kc.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>Przedmiotowy zarzut został przez obrońcę błędnie sklasyfikowany, gdyż w rzeczywistości stanowił zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonego środka kompensacyjnego w postaci zadośćuczynienia za krzywdę. Obrońca nie podważał bowiem materialnoprawnych podstaw samego orzeczenia tego środka, a jedynie nie zgadzał się z jego wysokością.</p> <p>Zdaniem Sądu odwoławczego obrońca mylił się podnosząc, że zadośćuczynienie w procesie karnym ma jedynie charakter sprawiedliwościowy, penalny. Aktualnie przepis umożliwiający</p>		

orzeczenie zadośćuczynienia za krzywdę znajduje się w rozdziale Va zatytułowanym „Przepadek i środki kompensacyjne”. Sama już tylko nazwa rozdziału (ale nie tylko) wskazuje, że zadośćuczynienie za krzywdę w procesie karnym pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, a jedynie dodatkowo ma zwiększać dolegliwość orzeczonej kary. W takiej sytuacji sąd orzekając o wysokości zadośćuczynienia nie bierze pod uwagę okoliczności związanych z osobą sprawcy, czy stricte dotyczących czynu, a bada jakich krzywd doznał pokrzywdzony na skutek przestępstwa i mając na uwadze regulacje cywilne orzeka odpowiednią kwotę tytułem zadośćuczynienia. Podkreślić wyraźnie należy, że zadośćuczynienie za krzywdę w procesie karnym w żadnym wypadku nie ma charakteru symbolicznego, jak niesłusznie sugerował obrońca w apelacji. Wręcz przeciwnie orzeczenie tego środka ma realnie zrekompensować pokrzywdzonemu krzywdy doznane wskutek czynu zabronionego. Oczywiście rozmiar krzywd jest ustalany w oparciu o dowody dostępne w aktach sprawy. W przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił rozmiar krzywd jakich doświadczył M. W. (1), który w procesie tym występował jako oskarżyciel posiłkowy i trafnie w uzasadnieniu wyroku przedstawił wszystkie okoliczności mające wpływ na rozmiar orzeczonego środka kompensacyjnego. Sąd odwoławczy by nie powielać argumentacji Sądu niższej instancji ograniczył się do pełnej aprobaty wniosku podanego w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Nadmienić również

należy, że obrońca nie podważył skutecznie ustaleń Sądu Rejonowego dotyczących rozmiaru krzywd pokrzywdzonego, a jedynie ograniczył się do stwierdzenia, iż zadośćuczynienie powinno być orzeczone w niższym rozmiarze (nie wskazał nawet w jakim). Niezasadna procesowo była też propozycja obrony aby pokrzywdzony dochodził swoich roszczeń odszkodowawczych względem sprawcy wypadku komunikacyjnego w procesie cywilnym. Zgodnie bowiem z art. 415 § 1 kpk w razie skazania bądź warunkowego umorzenia postępowania sąd orzeka od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego nawiązkę, obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, chyba że roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie orzeczono (klauzula antykumulacyjna). W kontrolowanej sprawie pokrzywdzony nie dochodził cywilnie należności z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę, w związku z tym prowadzony proces karny był w pełni właściwym miejscem do uzyskania przez pokrzywdzonego przestępstwem środków finansowych od sprawcy wypadku, z tytułu krzywd i bólu jakich doznał M. W. w związku ze spowodowanym przez oskarżonego w dniu 30 kwietnia 2018 r. wypadkiem drogowym. Wobec powyższego przyjęty przez apelującego sposób negowania ustaleń zawartych w zaskarżonym orzeczeniu nie mógł doprowadzić do uwzględnienia podniesionego zarzutu.

Wniosek		
Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie zadośćuczynienia w wysokości niższej niż 10 000 zł.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia wniosku z uwagi na niezasadność zarzutu.		
Lp.	Zarzut	
3.	Rażąca niewspółmierność kary ograniczenia wolności.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Sąd Rejonowy dokonał trafnej oceny stopnia zawinienia oraz stopnia społecznej szkodliwości zarzucanego oskarżonemu czynu. Zostały wzięte pod uwagę przy tej ocenie wszystkie kwantyfikatory mające wpływ na stopień społecznej szkodliwości czynu wymienione w art. 115 § 2 kk. Obrońca podważając słuszność tych czynności Sądu I instancji zwracał uwagę jedynie na okoliczności korzystne dla podsądnego (nieumyślne naruszenie zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym, zamiar i motywacja sprawcy), jednocześnie pominął te czynniki, które przemawiały na niekorzyść M. P. (1)		

(rozmiar wyrządzonej szkody, waga naruszonych obowiązków). Taka niepełna ocena stopnia społecznej szkodliwości czynu nie mogła spotkać się z aprobatą Sądu odwoławczego. Sąd I instancji uzasadniając powody wyboru takiego a nie innego rodzaju kary wyraźnie podał powody swojej decyzji, które w ocenie Sądu II instancji były słuszne. Na zaakcentowanie zasługuje tu fakt, że wybrany dla oskarżonego rodzaj kary nastąpił przy zastosowaniu art. 37a kk, tj. w sposób korzystny dla sprawcy, Sąd orzekł karę łagodniejszego rodzaju niż przewidziana za występki z art. 177 § 1 kk kara pozbawienia wolności. Natomiast wymierzona kara ograniczenia wolności 1 roku była uzasadniona i dobrze do oskarżonego dopasowana, bowiem w sytuacji kiedy oskarżony nie posiada znacznego majątku, dorywczo pracując, a od niedawna (od 4 listopada 2019 r.) oskarżony świadczy pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, mając przy tym do zapłaty na rzecz pokrzywdzonego orzeczone środki kompensacyjne niezasadnym byłoby wymierzanie mu kary grzywny, która stanowiłaby nadmierne obciążenie natury finansowej. Wynagrodzenie M. P. (1) aktualnie otrzymywane nie jest bowiem na tyle wysokie aby pozwoliło na spłacenie wszystkich tych zobowiązań w krótkim czasie, a kara grzywny, zważywszy na rodzaj i liczbę okoliczności obciążających musiałaby być znacząca a nie tylko symboliczna, jak oczekiwałaby apelujący. Oskarżony jest osobą młodą, wcześniej pracował jedynie dorywczo skupiając się na edukacji, zatem kara ograniczenia wolności w sposób odpowiedni unaocznia mu bezprawność czynu, jakiego dopuścił się w dniu 30 kwietnia

2018 r. Sąd odwoławczy akcentując wychowawczy charakter orzeczonej w stosunku do M. P. (1) kary nie dostrzegł powodów przemawiających za zmianą jej rodzaju zgodnie z kierunkiem apelacji, na łagodniejszy czyli na karę grzywny.

Jednocześnie oceniając współmierność kary zasadniczej Sąd Okręgowy miał na względzie fakt, że od wydania zaskarżonego wyroku zmieniła się sytuacja osobista podsądnego, ponieważ od dnia 4 listopada 2019 r. został zatrudniony w biurze Nadleśnictwa C. w pełnym wymiarze czasu pracy. Okoliczność ta wiążąca się dla M. P. (1) z koniecznością większego zaangażowania czasowego w wykonywanie pracy aniżeli dotychczas miała istotne znaczenie dla oceny poprawności określonego przez Sąd I instancji miesięcznego wymiaru godzin, w których sprawca przestępstwa ma wykonywać karę ograniczenia wolności. Niezbędne okazało się dokonanie zmiany w zaskarżonym wyroku poprzez zmniejszenie do 20 liczby godzin prac społecznych w celu umożliwienia oskarżonemu rzetelnego wykonywania obowiązków pracowniczych, które przyczynią się do uzyskania środków finansowych niezbędnych do uregulowania orzeczonych od niego na rzecz pokrzywdzonego środków kompensacyjnych. Na obniżenie liczby godzin do przepracowania w stosunku miesięcznym nieodpłatnie i w kontrolowany sposób miało również wpływ ustalenie na etapie postępowania apelacyjnego, według oświadczenia oskarżonego, że jest zaocznym studentem leśnictwa i uczęszcza na zajęcia w weekendy. Jednocześnie, w ocenie Sądu Okręgowego powyższa okoliczność

nie przekreślała co do zasady możliwości wykonywania kary 1 roku ograniczenia wolności przez podsądnego M. P. i w takim kształcie została utrzymana w mocy.		
Wniosek		
Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary łagodniejszego rodzaju (grzywny) albo kary ograniczenia wolności w wymiarze łagodniejszym.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia wniosku o zmianę kary na grzywnę z uwagi na niezasadność argumentacji zgłoszonego w tym zakresie wniosku. Z kolei częściowo skuteczny był wniosek o złagodzenie kary ograniczenia wolności w związku ze stwierdzoną rażąco surowością tej kary co do liczby godzin do przepracowania w stosunku miesięcznym, spowodowaną niedostosowaniem liczby wyznaczonych dla oskarżonego godzin pracy w stosunku do jego faktycznych możliwości, co w zasadzie objawiło się już po wydaniu zaskarżonego orzeczenia. Wniosek apelacji spowodował konieczność ingerencji w zaskarżony wyrok poprzez obniżenie miesięcznego wymiaru pracy na cele społeczne do ustawowego minimum - 20 godzin.		

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
---	--

1.	
Zwiążle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Wyrok Sądu I instancji został zmieniony w punkcie 1 w ten sposób, że obniżono oskarżonemu miesięczny wymiar prac na cele społeczne do 20 godzin.	
Zwiążle o powodach zmiany	
Powodem dokonanej modyfikacji była częściowa zasadność zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary, powiązana ze zmianą sytuacji osobistej oskarżonego – podjęcie stałego zatrudnienia od dnia 4 listopada 2019 r.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
1.1.	# art. 439 k.p.k.

Zwięźle o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
2.	Postępowanie odwoławcze nie dostarczyło podstaw do dalszej ingerencji w zaskarżony wyrok, a więc w pozostałym zakresie orzeczeni to zostało utrzymane w mocy.	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
3.	<p>Zgodnie z art. 616 § 1 pkt 2 kpk do kosztów procesu należą uzasadnione wydatki stron, w tym z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika. Natomiast z art. 636 § 1 kpk wynika, że w sprawach z oskarżenia publicznego, w razie nieuwzględnienia środka odwoławczego, wniesionego wyłącznie przez oskarżonego lub oskarżycielka posiłkowego, koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi na ogólnych zasadach ten, kto wniósł środek odwoławczy.</p> <p>Ustanowiony przez oskarżyciela posiłkowego pełnomocnik wniósł na rozprawie apelacyjnej w dniu 5 grudnia 2019 r. o zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej. Przytoczone przepisy przemawiały za takim orzeczeniem. Wysokość kosztów została ustalona w oparciu o § 1 pkt 2, § 11 ust. 2 pkt 4 w zw. z § 11 ust. 7, § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.).</p>
4.	<p>Zgodnie z art. 636 § 1 kpk, Sąd Okręgowy zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot części kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, tzn. ryczałtu za doręczenia w kwocie 20 złotych orzeczonego na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 663). Jednocześnie opierając się o art. 634 kpk w zw. z art. 624 § 1 kpk Sąd II instancji zwolnił podsądnego od obowiązku uiszczenia opłaty za II instancję. Orzekając w ten sposób Sąd Okręgowy miał na względzie aktualne, niewysokie zarobki M. P. (1), duży rozmiar orzeczonych w stosunku do niego w wyroku Sądu Rejonowego środków kompensacyjnych oraz konieczność uiszczenia kosztów sądowych za postępowanie pierwszoinstancyjne. Zatem, w tym przypadku nienajlepsza sytuacja majątkowa oskarżonego oraz względy słuszności przemawiały za zwolnieniem go z opłaty za II instancję. M. P. (1) powinien się skupić na uregulowaniu należności</p>

wynikających z wyroku Sądu Rejonowego na rzecz
pokrzywdzonego oraz Skarbu Państwa.

7. PODPIS

Hanna Bartkowiak